

SMEs : หมายั่ไร ไปทางไหน*

1. SMEs : วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คืออะไร

คำจำกัดความของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs : Small and Medium Enterprises) ตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรม ลงวันที่ 11 กันยายน 2545 กำหนดขนาดของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม โดยใช้จำนวนการจ้างงานหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวร ไม่รวมที่ดินของวิสาหกิจ เป็นเกณฑ์กำหนด โดยแบ่งกลุ่ม ประเภทของกิจการ SME เป็น 4 ประเภท ได้แก่

กิจการผลิตสินค้า (Manufacturing Sector) จำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดิน ไม่เกิน 50 ล้านบาท เป็นวิสาหกิจขนาดย่อม และจำนวนการจ้างงาน

* รัตนา วิสัยกุล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8ว สดร. เรียบเรียงจากรายงานสถานการณ์ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2546 และแนวนโยบายปี 2547 ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และข้อมูลจากส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนารุมนชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สนพ.สป.

ตั้งแต่ 50 – 200 คน หรือสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดินมากกว่า 50 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 200 ล้านบาท เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง

กิจการค้าส่ง (Wholesale Sector) จำนวนการจ้างงานไม่เกิน 25 คน หรือสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดิน ไม่เกิน 50 ล้านบาท เป็นวิสาหกิจขนาดย่อม และจำนวนการจ้างงานตั้งแต่ 26 -50 คน หรือสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดินมากกว่า 50 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 100 ล้านบาท เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง

กิจการค้าปลีก (Retail Sector) จำนวนการจ้างงานไม่เกิน 15 คน หรือสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดิน ไม่เกิน 30 ล้านบาท เป็นวิสาหกิจขนาดย่อม และจำนวนการจ้างงานตั้งแต่ 16 –30 คน หรือสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดินไม่เกิน 60 ล้านบาท เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง

กิจการบริการ (Service Sector) จำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดิน ไม่เกิน 50 ล้านบาท เป็นวิสาหกิจขนาดย่อม และจำนวนการจ้างงานตั้งแต่ 51 – 200 คน หรือสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดินมากกว่า 50 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 200 ล้านบาท เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง

2. พัฒนาการของนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม

ประเทศไทยได้เริ่มบรรจุนโยบายและมาตรการด้านการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นครั้งแรกในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (2520 - 2524) โดยเป็นมาตรการหนึ่งในการพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถสรุปความเชื่อมโยงของนโยบายด้านการส่งเสริม SMEs กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ได้ดังนี้

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (2520 - 2524)

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ : เน้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งขยายการผลิตสาขาเกษตร ปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออก การกระจายรายได้และการจ้างงานในภูมิภาค

นโยบายด้านการส่งเสริม SMEs :

◆ รัฐจะให้การสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อมซึ่งเป็นแหล่งจ้างงาน และเพิ่มรายได้โดยการจัดหาสินเชื่อ

การประกันความเสี่ยง การให้บริการด้านคู่ทางในการลงทุน การให้บริการทางด้านเทคนิควิชาการและการแสวงหาการตลาด

◆ สนับสนุนให้มีการปรับปรุงการดำเนินงานของสำนักงานธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อมให้เป็นหน่วยงานอิสระและมีความคล่องตัว

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (2525 – 2529)

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ : เน้นการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจการเงินของประเทศและการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น การปรับโครงสร้างการเกษตร การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาค การปรับโครงสร้างการค้าต่างประเทศและบริการ ฯลฯ

นโยบายด้านการส่งเสริม SMEs :

◆ สนับสนุนและส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมให้ เป็นฐานหลักของการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศและเร่งกระจายอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาค

- ◆ สนับสนุนการรับช่วงการผลิตระหว่างอุตสาหกรรมขนาดย่อม และขนาดใหญ่
- ◆ ปรับปรุงและขยายงานการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม และอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาค
- ◆ พัฒนาสถาบันและระบบสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม
- ◆ ปรับปรุงการวิจัยและพัฒนาและให้มีการประสานงานระหว่างกระทรวงที่เกี่ยวข้องในการขยายตลาดสินค้าแก่อุตสาหกรรมขนาดย่อม

แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534)

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ : มุ่งเน้นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง โดยมีการเริ่มแผนงานหลักด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เน้นการพัฒนาฝีมือแรงงานและคุณภาพชีวิต ปรับโครงสร้างการผลิตและการตลาดให้กระจายตัวมากขึ้น พัฒนาเมืองและพื้นที่เฉพาะ และการเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในการพัฒนาประเทศ

นโยบายด้านการส่งเสริม SMEs :

- ◆ พัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัว อุตสาหกรรมขนาดย่อม และอุตสาหกรรมภูมิภาค

- ◆ พัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมในภูมิภาค
- ◆ ปรับปรุงหน่วยงานของกระทรวงอุตสาหกรรมในภูมิภาค
- ◆ เพิ่มการสนับสนุนสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมแก่อุตสาหกรรมขนาดย่อมให้เพียงพอ
- ◆ พิจารณาความเป็นไปได้เกี่ยวกับการให้สิทธิประโยชน์เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม

แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 7 (2535 - 2539)

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ : ใช้แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ โดยพัฒนาอุตสาหกรรมการค้าและการลงทุน โดยเน้นการสร้างโอกาสในการแข่งขันในกิจการค้าและการลงทุนไทยในต่างประเทศ การปรับโครงสร้างการผลิตด้านอุตสาหกรรมและบริหารผู้ภูมิภาค รวมทั้งการพัฒนาและนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้

นโยบายด้านการส่งเสริม SMEs :

- ◆ สนับสนุนงบประมาณให้องค์กรเอกชนจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม
- ◆ สนับสนุนระบบรับช่วงการผลิตในภาคอุตสาหกรรม
- ◆ กำหนดแนวทางเฉพาะสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายรายสาขาซึ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะยาว ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมงานโลหะ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมเหล็กกล้า ซึ่งใน 4 สาขาแรกมีอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนมาก

แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544)

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ : ปรับแนวคิดการพัฒนาจากเดิมที่เน้นเศรษฐกิจมาเป็นการเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา

นโยบายด้านการส่งเสริม SMEs :

- ◆ รัฐบาลเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนทางการเงินแก่ SMEs อาทิ
 - กำหนดวงเงินสินเชื่อสำหรับ SMEs ผ่านสถาบันการเงินในกำกับของรัฐ
 - จัดตั้งกองทุนรวมเพื่อร่วมลงทุนใน SMEs
 - จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำทางการเงินสำหรับ SMEs และประชาชนทั่วไป
- ◆ แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม (2541 – 2545)
 - แผนงานบ่มเพาะและเสริมสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมสนับสนุนขนาดกลางและขนาดย่อม
 - เริ่มนำระบบวินิจัยสถานประกอบการเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริม SMEs
 - จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ภาคอุตสาหกรรม) เมษายน 2542
- ◆ จัดตั้งสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (5 เมษายน 2542) เพื่อเป็นองค์กรหลักด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ บุคลากรใน SMEs และสร้างเครือข่ายการให้บริการในภูมิภาค

◆ ตราพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2543 ซึ่งวางกลไกการบริหารนโยบายและแผนส่งเสริม SMEs ที่สำคัญคือ

- คณะกรรมการส่งเสริม SMEs ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน
- จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม
- มีกองทุนส่งเสริม SMEs

◆ ออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามกฎหมายเป็นครั้งแรก มีความหมายรวมถึงภาคการผลิต ภาคการค้าและบริการ

◆ การส่งเสริม SMEs เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐบาล (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร) ซึ่งแถลงต่อรัฐสภาและต้องแถลงผลการดำเนินงานทุกปี ช่วงภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจเป็นช่วงเวลาที่นโยบายการส่งเสริม SMEs มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม และมี

เป้าหมายในการขับเคลื่อนการพัฒนา SMEs ให้เป็นกลไกสำคัญ ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้น

แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 9 (2545 - 2549)

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ : เน้น เศรษฐกิจพอเพียง

: สร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในทุก ภาคส่วนของสังคม

: ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เข้าสู่สมดุล และยั่งยืน

นโยบายด้านการส่งเสริม SMEs :

◆ ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และ ธุรกิจชุมชน เพื่อการสร้างงานและขยายฐานการผลิตให้มั่นคง และยั่งยืน

- พัฒนาระบบบริหารจัดการของวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาธุรกิจ ชุมชน

◆ แผนแม่บทการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (พ.ศ. 2545 – 2549) ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2546 ให้ใช้เป็นแผนแม่บทของประเทศ เพื่อการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3. นโยบายรัฐบาลด้านการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในปัจจุบัน

ตามนโยบายรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ได้กำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไว้เป็นนโยบายเร่งด่วนและนโยบายด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

(1) จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินหมุนเวียน ในการลงทุนสร้างอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน และวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน

(2) จัดให้มีโครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้า โดยรัฐพร้อมที่จะเข้าช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่และการบริหารจัดการ เพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้ง

ในประเทศและต่างประเทศด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต

(3) จัดตั้งธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการเดิมและเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการใหม่อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างและรักษาฐานการผลิต การจ้างงาน การสร้างรายได้ การส่งออก และเป็นแกนหลักในการสร้างความเติบโตและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในอนาคต

(4) พัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ให้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศ โดยให้การสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา รวมทั้งผลักดันให้เกิดเครือข่ายสารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตและการตลาด

(5) ส่งเสริมบทบาทของสถาบันการเงิน รวมถึงสนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินงานของกองทุนร่วมทุนตลอดจนระบบการค้าประกันสินเชื่อ เพื่อพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

(6) สนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ ๆ ในธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมสำหรับเศรษฐกิจใหม่ที่ใช้ความรู้เป็นฐาน

(7) เร่งรัดพัฒนาผู้ประกอบการด้านบริการให้มีความรู้และทักษะ ทั้งด้านภาษา มาตรฐานการบริการ และการจัดการ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของ ความตกลงระหว่างประเทศด้านการบริการ

(8) สร้างกิจกรรมท่องเที่ยวทั้งระดับภายในประเทศ และระหว่างประเทศ เชื่อมโยงกับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และธุรกิจชุมชน พัฒนาคุณภาพการบริการท่องเที่ยว และยกระดับ ประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการประชุม การสัมมนา และการ แสดงสินค้าของภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้

(9) ส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในด้านการวิจัยและการพัฒนาโดยให้การสนับสนุนแก่หน่วยงาน ภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อการบริหาร จัดการและการผลิตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4. แผนแม่บทการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของประเทศไทย (พ.ศ. 2545 – 2549)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2546 เห็นชอบแผนแม่บทการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของประเทศไทย (2545 – 2549) ตามข้อเสนอของคณะกรรมการ

ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อใช้เป็นทิศทาง เชิงยุทธศาสตร์สำหรับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมของประเทศ ซึ่งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมจะใช้เป็นกรอบในการประสานกับหน่วยงานทั้ง ภาครัฐและเอกชน จัดทำแผนปฏิบัติการต่อไป

4.1 วิสัยทัศน์ของแผนแม่บทส่งเสริม SMEs

“ประเทศไทยมีความเป็นสังคมผู้ประกอบการ มากขึ้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีคุณภาพ มีความเป็น สาถล มีความเข้มแข็งและมั่นคง เป็นรากฐานที่สำคัญของเศรษฐกิจ ส่วนรวมและเศรษฐกิจชุมชน”

4.2 เป้าหมายของแผน

1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ขยายตัวในอัตราเร่งที่ต่อเนื่อง จนมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 50 ของ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในปี พ.ศ. 2549

2. การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมเพิ่มขึ้น 180,000 คนต่อปี

3. เพิ่มผลิตภาพของแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สูงขึ้นในอัตราที่สอดคล้องกับอัตราการเพิ่มผลผลิตภาคของอุตสาหกรรมที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 2.5 ต่อปี

4. การขยายตัวของมูลค่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6 ต่อปี

5. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการส่งเสริมวิสาหกิจโดยผลักดันให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบด้วยการจดทะเบียน ในสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 72 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งหมดในปี พ.ศ. 2549

6. จำนวนผู้เริ่มต้นธุรกิจใหม่เพิ่มขึ้น 50,000 ต่อปี

4.3 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกลุ่มวิสาหกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก โดยเป็นกลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ของประเทศคิดเป็น ร้อยละ 99 ของจำนวนวิสาหกิจทั้งหมด และมีมูลค่าการผลิตประมาณร้อยละ 40 ของผลผลิตรวมของประเทศ มีการจ้างงานคิดเป็นสัดส่วนถึงประมาณร้อยละ 80 ของการจ้างงานรวม

จากความสำคัญดังกล่าว รัฐบาลได้มีนโยบายอย่างชัดเจนในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำหรับกลุ่มวิสาหกิจต่าง ๆ ไว้ในยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พุทธศักราช 2545 – 2549 ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นกลไกหลักทางเศรษฐกิจและสังคมประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้าง SMEs ให้เติบโตอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจผู้ส่งออกขนาดกลางและขนาดย่อมสู่ระดับสากล

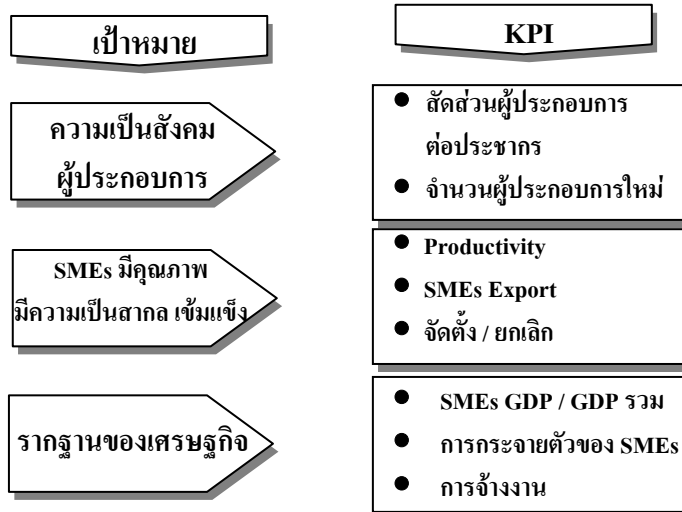
ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 6 เสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจ

ชุมชนในการแก้ไขปัญหาความยากจนและกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

เป้าหมายความสำเร็จของแผนส่งเสริม SMEs

5. การส่งเสริมการลงทุนสำหรับ SMEs ของไทย

เพื่อสนับสนุนให้มีการลงทุนในระดับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs โดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็กของ

สินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือ OTOP สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กำหนดมาตรการสนับสนุนการลงทุน โดยการออกประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 6/2546 เรื่องนโยบายส่งเสริม SMEs ของประเทศไทย บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 สิงหาคม 2546 เป็นต้นมา โดยกำหนดให้ SMEs เป็นกิจการที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อประเทศเป็นพิเศษ ให้ได้รับการสนับสนุนการลงทุน สรุปได้ดังนี้

1) กิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนประกอบด้วยกิจการ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกิจการผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป ซึ่งได้แก่การผลิตและถนอมอาหารที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัย การตัดบรรจุเก็บรักษาพืช ผัก ผลไม้ และดอกไม้ และการผลิตจากพืชสมุนไพร และกลุ่มที่สองเป็นกิจการอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ เน้น Lifestyle Product และผลิตภัณฑ์แนว Design ซึ่งได้แก่ กิจการผลิตผ้า เครื่องนุ่งห่ม ของเล่น ของชำร่วย สิ่งประดิษฐ์ เครื่องเขียน และเครื่องเขียน

2) สิทธิประโยชน์ที่ได้รับจะประกอบด้วย การได้รับยกเว้นอากรขาเข้า เครื่องจักรและภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี โดยเงินรายได้สามารถยกเว้นภาษีเงินได้ทั้งหมด และให้การส่งเสริมทั้งในส่วนที่ดำเนินการเดิมและส่วนลงทุนใหม่

3) เงื่อนไขที่กำหนดประกอบด้วย ขนาดการลงทุนไม่น้อยกว่า 500,000 บาท มีคนไทยถือหุ้นเกินครึ่งหนึ่ง มีอัตราส่วนหนี้ต่อทุนไม่เกิน 3 : 1 เป็นผู้ผลิต OTOP ที่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือเป็นผู้ผลิตที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

เจตนารมณ์ของนโยบายดังกล่าว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการขนาดเล็ก โดยเฉพาะผู้ผลิตสินค้า OTOP เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการมาตรฐานของการผลิตอุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์อย่างแท้จริง ซึ่งต้องจัดตั้งกิจการเป็นบริษัทนิติบุคคล โดยเมื่อเข้าสู่ระบบดังกล่าวแล้ว รัฐสามารถใช้ช่องทางดังกล่าวในการสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการสนับสนุนอื่นที่จะเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการ ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการเหล่านี้สามารถพัฒนาสภาพให้ดีขึ้น โดยมีความสามารถในการแข่งขันทางตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งจะทำให้ศักยภาพของผู้ผลิตเหล่านี้เข้าสู่ระบบการผลิตและจำหน่ายเชิงพาณิชย์ระดับสากล

เพื่อเป็นการสนับสนุนผู้ประกอบการขนาดเล็กและเป็นของไทย อย่างแท้จริง จึงมีข้อกำหนดเรื่องการถือหุ้นโดยคนไทย

เกินครึ่งหนึ่งและกำหนดระดับเงินลงทุนในระดับต่ำ นอกจากนี้การกำหนดประเภทกิจการที่ให้การสนับสนุน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้เลือกกำหนดจากกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งโยงไปยังผู้ประกอบการประเภท SMEs และผลิตภัณฑ์ OTOP แต่อย่างไรก็ตามก็อาจมีผู้ผลิตสินค้าบางกลุ่มที่อาจยังไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นสินค้า OTOP แต่มีศักยภาพการผลิตที่จะพัฒนาสู่การผลิตและจำหน่ายเชิงพาณิชย์ได้ ซึ่งสมควรให้การสนับสนุน จึงมีข้อกำหนดเปิดไว้ให้เป็นดุลยพินิจหรือความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

6. ปัญหาอุปสรรคในทางปฏิบัติที่อาจมีผลต่อมาตรการส่งเสริมการลงทุน สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP และ SMEs

1) ผู้ผลิตสินค้า OTOP ส่วนใหญ่เป็นรายบุคคลหรือเป็นรูปแบบของสหกรณ์ โดยสหกรณ์จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้อยู่แล้ว ดังนั้น จึงไม่จูงใจให้สหกรณ์มาขอรับการส่งเสริมการลงทุน รัฐควรใช้การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการทราบผลดีของการเข้าสู่ระบบ การเข้าถึงโอกาสการพัฒนาตลาดที่ถูกต้อง และการสร้างช่องทางติดต่อกับภาครัฐ เพื่อขอรับการช่วยเหลือสำหรับกิจการที่ดำเนินการอยู่

2) การกำหนดให้การอนุมัติการสนับสนุนสำหรับกิจการที่ไม่ใช่ผู้ผลิตสินค้า OTOP เป็นดุลยพินิจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงการตีความกิจการที่ขอรับการสนับสนุนว่าเข้าข่าย Lifestyle Product หรือ Design หรือไม่นั้น อาจทำให้เกิดความไม่คล่องตัว และยังทำให้เกิดปัญหาการตีความที่แตกต่างกัน จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์ระบุคุณลักษณะผลิตภัณฑ์ ประเภทผลิตภัณฑ์ที่ชัดเจน ข้อกำหนดที่แน่นอนและชัดเจนจะทำให้การอนุมัติสามารถกระทำได้อย่างเป็นระบบและมีความรวดเร็ว

3) ประเภทของกิจการ ผลิตภัณฑ์ และอุตสาหกรรม ที่ให้การสนับสนุนอาจยังไม่ครอบคลุมผู้ประกอบการ SMEs และ OTOP อย่างทั่วถึง อาจจำเป็นที่จะต้องทำการสำรวจหรือสอบถามความคิดเห็นผู้ประกอบการ SMEs และ OTOP ถึงความต้องการเพิ่มเติม

4) ข้อกำหนดอัตราส่วนหนี้ต่อทุน 3 : 1 ซึ่งเป็นข้อกำหนดพื้นฐานของการให้การส่งเสริมการลงทุน โดยทั่วไป เพื่อป้องกันการลงทุนโดยผู้ยืมเงินลงทุนทั้งหมด ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการไม่มีแรงจูงใจในการแก้ไขอุปสรรคเมื่อเผชิญปัญหาทางธุรกิจ นอกจากนี้ยังป้องกันทางอ้อมเพื่อไม่ให้เกิดการสูญเสีย

เงินตราต่างประเทศในกรณีมีการนำเข้าอุปกรณ์โดยไม่ได้ดำเนินการผลิตให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือรายได้ซึ่งทำให้รัฐสูญเสียรายได้จากภาษีที่ได้รับการยกเว้น ดังนั้น จึงเป็นข้อกำหนดให้มีการลงทุนเองด้วยส่วนหนึ่ง แต่หากพิจารณาการลงทุน SMEs ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในระดับต่ำและใช้วัตถุดิบและเทคโนโลยีการผลิตในประเทศส่วนใหญ่ ดังนั้น ข้อกำหนดอัตราหนี้ต่อทุนจึงอาจไม่มีความจำเป็นและหากยกเว้นข้อกำหนดนี้ได้จะทำให้ผู้ประกอบการมีความคล่องตัวขึ้น

5) ผู้ประกอบการอาจไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการออกประกาศในระยะแรกและผู้ประกอบการ SMEs และผู้ผลิตสินค้า OTOP ที่เข้าข่ายส่วนมากจะอยู่ในส่วนภูมิภาค จึงไม่สามารถรับรู้ข่าวสารได้ทันที ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้เร่งการประชาสัมพันธ์ โดยมีการจัดเดินสายเพื่อให้ความรู้ผู้ประกอบการในภูมิภาค พร้อมกับการให้สำนักงานส่วนภูมิภาคชี้แจงและให้ข้อมูลแก่ผู้ประกอบการในภูมิกานั้น ๆ

6) นอกจากนั้นแล้วยังมีอุปสรรคย่อย ได้แก่ แบบฟอร์มการยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุน เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งได้สร้างความยุ่งยากในการกรอกข้อมูลเพื่อขอรับการส่งเสริมฯ สำหรับผู้ประกอบการในท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการลงทุน

อยู่ระหว่างแก้ไขปัญหา โดยให้เจ้าหน้าที่จัดทำแบบฟอร์มคำขอเป็นภาษาไทยความยาวประมาณ 2 หน้า ให้ผู้ขอรับการส่งเสริมการลงทุนกรอกหลังจากนั้น เจ้าหน้าที่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปกรอกในแบบฟอร์มมาตรฐานแทน

7. โครงการส่งเสริม SMEs ภูมิภาคแห่งชาติ*

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นกลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ของประเทศที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพราะเป็นแหล่งสร้างงานสร้างรายได้ให้ประชาชน และเป็นรากฐานอันสำคัญที่จะช่วยผลักดันเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของ SMEs และมีนโยบายที่จะให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกลไกขับเคลื่อนและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มีภารกิจหลัก

* สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นแกนในการจัดทำแผนปฏิบัติการ มีการเชื่อมโยงโครงการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานฯ จะเป็นแกนหลักในการสร้างความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาและผลักดันให้นโยบายต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

ในการสนองนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้ SMEs มีประสิทธิภาพ มีความเชื่อมโยงและเป็นรากฐานการพลิกฟื้นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นั้นความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานทั้ง ภาครัฐและเอกชน

กระทรวงมหาดไทย ซึ่งทำหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชน จึงมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยแรงขับเคลื่อนที่สำคัญคือผู้ว่าราชการจังหวัดนั่นเอง

โครงการส่งเสริม SMEs ภูมิภาคแห่งชาติ จึงเกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เพื่อกระจายความเจริญ

ไปสู่ภูมิภาค และแก้ไขปัญหาความยากจน ตลอดจนยกระดับความสามารถในการประกอบกิจการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้มแข็ง ในการนี้กระทรวงมหาดไทยได้มอบนโยบายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประสานความร่วมมือในการดำเนินงานกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) โดยได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ การส่งเสริม SMEs ภูมิภาคแห่งชาติ เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2547 ณ ห้องรับรอง ปลัดกระทรวงมหาดไทย

วัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริม SMEs ภูมิภาคแห่งชาติ

- 1) เพื่อประสานความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับ สสว. ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและย่อมของชุมชนในแต่ละกลุ่มจังหวัด
- 2) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละจังหวัดให้เข้มแข็ง
- 3) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น
- 4) เพื่อส่งเสริมการนำทรัพยากรในท้องถิ่น มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- 5) เพื่อใช้แผนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

เป้าหมายของโครงการส่งเสริม SMEs ภูมิภาคแห่งชาติ

- 1) มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ ภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ในการจัดทำแผนงาน
- 2) มีการขยายตัวของแรงงานในกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น ภายใน 3 ปี
- 3) สร้างรายได้ให้ประชาชนในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
- 4) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 5) ทุกกลุ่มจังหวัดมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) สร้างเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 7) ลดอัตราการย้ายแรงงานสู่เมืองหลวง
- 8) สร้าง SMEs ที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาให้มีความรู้ในทุก ๆ ด้าน

การดำเนินโครงการส่งเสริม SMEs ภูมิภาคแห่งชาติ

หลังจากที่ได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกันในการส่งเสริม SMEs ภูมิภาคแห่งชาติ ระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ไปแล้ว ในเบื้องต้น สสว. ได้กำหนดให้มีโครงการนำร่อง (Pilot Project) จำนวน 4 โครงการ โดยในช่วงนี้เป็นการดำเนินงานในด้านการสำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ ซึ่งโครงการนำร่องทั้ง 4 ได้แก่

1. โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ขณะนี้อยู่ในช่วงของการสำรวจพื้นที่ในจังหวัดเป้าหมาย หรือจังหวัดที่ร้องขอโดย สสว. จะทำการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และจัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานต่อไป

2. โครงการ Rubber City ขณะนี้อยู่ในช่วงของการเก็บข้อมูล โดยจะเริ่มที่จังหวัดภาคใต้

3. โครงการแปรรูปผลผลิตการเกษตรมีทั้งด้านการประมง ปศุสัตว์ ผลไม้/ธัญพืช รวมทั้งโครงการฟาร์มข้าวทันสมัย (Modern Rice Farming) นำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการปลูกข้าว

และการบริหารจัดการด้านการตลาด เพื่อตัดระบบพ่อค้าคนกลางให้ชาวนาได้รับประโยชน์มากที่สุด ขณะนี้อยู่ในช่วงศึกษาดูงาน และหาจังหวัดต้นแบบ

- 4) โครงการ Bio Plastic เป็นแนวคิดว่าควรจะมีการดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างจริงจัง โดยนำส่วนผสมจากธรรมชาติ เช่น มันสำปะหลัง, ข้าวโพด ฯลฯ มารวมกับพลาสติกทำเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่สามารถย่อยสลายง่าย นับเป็นผลิตภัณฑ์ที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ที่ทำจาก Bio Plastic ในอนาคตของไทยจะเป็นที่ยอมรับจากประเทศต่าง ๆ มากขึ้น

โครงการนำร่องทั้ง 4 โครงการข้างต้น เมื่อได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ และจัดทำแผนดำเนินงานแล้วจะเป็นต้นแบบสำหรับการดำเนินงานส่งเสริม SMEs ของจังหวัดต่างๆ ต่อไป ซึ่งเมื่อถึงจุดที่ทุกจังหวัดสามารถทำการส่งเสริมและพัฒนา SMEs ของแต่ละจังหวัดให้เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพได้แล้วย่อมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติในภาพรวม ดังนี้

1. สร้างความเข้มแข็งให้กับฐานเศรษฐกิจของแต่ละกลุ่มจังหวัดให้ยั่งยืน

2. สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานก่อให้เกิด
ในการพัฒนา แก้ปัญหาความยากจนและกระจายความเจริญสู่
ภูมิภาคได้อย่างแท้จริง

3. สร้างงาน และสร้างรายได้ให้กับประชาชนใน
ท้องถิ่น ลดอัตราการละทิ้งท้องถิ่นเข้าสู่เมืองหลวง ประชาชนมี
คุณภาพชีวิตที่ดี

4. สามารถสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการท้องถิ่น
รุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ ทำให้เกิดการพัฒนารุรกิจประเภทต่าง ๆ

5. เสริมสร้างศักยภาพให้กลุ่มจังหวัดในการพัฒนา
ประเทศ

